

Συνοπτική παρουσίαση των εξελίξεων στο εσωτερικό της Ελλάδας μέχρι το 1895

- 1. Ο Γεώργιος Α΄ βασιλιάς των Ελλήνων:** Μετά την έξωση του Όθωνα, οι Δυνάμεις αναγορεύουν βασιλιά της Ελλάδας τον 18χρονο Δανό πρίγκιπα Γουλιέλμο – Γεώργιο Γλύξμπουργκ.
- 2. Τα Επτάνησα ενσωματώνονται επίσημα στο ελληνικό κράτος το 1864:** Η παραχώρησή τους από την Αγγλία οφείλεται εν μέρει στους αγώνες των Επτανησίων, αλλά και στην ανάγκη να αποκατασταθεί το κύρος της μοναρχίας.
- 3. Το Σύνταγμα του 1864:** Καθιερώνεται η *βασιλευόμενη δημοκρατία*. Το νέο σύνταγμα θεμελιώνεται στη δημοκρατική αρχή που αναγνωρίζει το λαό ως τον κυρίαρχο παράγοντα του πολιτεύματος, παρόλο που ο βασιλιάς παραμένει ο ανώτατος άρχοντας της πολιτείας. Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις:
  - Η νομοθετική εξουσία ασκείται από το βασιλιά και τη βουλή. Ο θεσμός της Γερουσίας καταργείται ως αντιδημοκρατικός.
  - Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από το βασιλιά και τους υπουργούς που εκείνος διορίζει.
  - Η δικαστική εξουσία κηρύσσεται ανεξάρτητη.
  - Δικαίωμα ψήφου έχουν οι άντρες που έχουν συμπληρώσει το 21^ο έτος της ηλικίας τους.
- 4. Η προβληματική λειτουργία του κοινοβουλευτικού συστήματος:** Στη χώρα επικρατεί πολιτική αστάθεια που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις επεμβάσεις του βασιλιά, που όταν διαφωνούσε με μια κυβέρνηση, δε δίσταζε να την ανατρέψει. Μερικά παραδείγματα που αποδεικνύουν την προβληματική λειτουργία του πολιτεύματος:
  - ✚ Ο βασιλιάς απομακρύνει τον πρωθυπουργό *Αλέξανδρο Κουμουνδούρο* (δέσποσε στην πολιτική ζωή από το 1864 έως το 1881), όταν ο τελευταίος αποφάσισε την αποστολή στρατού για την ενίσχυση της κρητικής επανάστασης (1866 – 1869).
  - ✚ Το κοινώς λεγόμενο «ρουσφέτι» κυριαρχεί στην πολιτική ζωή. Οι πολίτες πιέζουν τους πολιτικούς για διορισμούς (δεν υπήρχε μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων) και οι βουλευτές με τη σειρά τους, στηρίζουν τους αρχηγούς που εξυπηρετούν τους ψηφοφόρους τους.
- 5. Η αντίδραση του Χαρίλαου Τρικούπη:** Το 1874 ένας νέος πολιτικός, ο *Χαρίλαος Τρικούπης*, δημοσιεύει ένα άρθρο με τίτλο «*Τις πταίει*;». Σύμφωνα με αυτό, ο βασιλιάς οφείλει να διορίζει πρωθυπουργό μόνον εκείνον που έχει τη «*δεδηλωμένη*» εμπιστοσύνη της Βουλής, δηλαδή την υποστήριξη της πλειοψηφίας των βουλευτών. Με άλλα λόγια, πρωθυπουργός θα έπρεπε να ήταν ο αρχηγός του κόμματος που πλειοψηφεί στη Βουλή.
- 6. Η επικράτηση του δικομματισμού:** Τα μικρά κόμματα είτε εξαφανίζονται είτε ενσωματώνονται στα μεγαλύτερα. Έτσι, τη δεκαετία 1885 – 1895, δύο κόμματα εναλλάσσονται στην εξουσία: Το ένα έχει αρχηγό τον *Τρικούπη* και το άλλο το *Θεόδωρο Δηλιγιάννη*.

Το έργο του Τρικούπη

Γενικός στόχος της πολιτικής του: ήταν η δημιουργία ενός σύγχρονου κράτους οικονομικά αναπτυγμένου.

Κύριες πλευρές της πολιτικής του:

- Η κατασκευή μεγάλων έργων:

Τα πρώτα τμήματα του σιδηροδρομικού δικτύου λειτούργησαν το 1884 και η γραμμή Αθήνας – Λάρισας το 1886. Γίνονται έργα οδοποιίας. Διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου (εγκαινιάζεται το 1893).

- Η εξυγίανση της δημόσιας διοίκησης με αξιοκρατικές προσλήψεις.
- Η επιδίωξη ειρηνικής συμβίωσης με την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Οι συνέπειες: Η βαρύτερη φορολογία που απαιτούσε το πρόγραμμα του Τρικούπη και ο μεγάλος δανεισμός της χώρας στον οποίο αδυνατούσε να ανταποκριθεί, δυσαρέστησαν το λαό και ανάγκασαν τον πρωθυπουργό να κηρύξει τη χώρα σε πτώχευση (1893). Στις εκλογές του 1895 ο Τρικούπης δεν εκλέχτηκε ούτε βουλευτής.

Ο πόλεμος του 1897 και οι πολιτικές εξελίξεις ως το 1908

Το 1897 ξεσπά ελληνοτουρκικός πόλεμος με αφετηρία τη Θεσσαλία, στον οποίο ο ελληνικός στρατός με αρχηγό τον διάδοχο Κωνσταντίνο, ηττήθηκε. Η Ελλάδα αναγκάζεται να συνάψει νέο δάνειο για να πληρώσει βαρύτερη πολεμική αποζημίωση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η ελληνική οικονομία μπαίνει σε καθεστώς διεθνούς οικονομικού ελέγχου και δεσμεύονται οι κυριότερες πλουτοπαραγωγικές πηγές της χώρας. Η λαϊκή δυσαρέσκεια μεγαλώνει.